

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन इकाई, जुम्लाको परिचय

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्क्षी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन इकाई, जुम्ला

२०७६/७७

परिचय

कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रलाई कृषिजन्य उद्योगमा रुपान्तरित गरी आधुनिक, व्यावसायिक, प्रतिस्पर्धी, दीगो र आत्मनिर्भर बनाउनु आजको आवश्यकता हो । अव्यवस्थित भू-उपयोग, उर्वर कृषि भूमिको गैर कृषिमा प्रयोग, बढ्दो उत्पादन लागत, उत्पादनका सामग्रीहरूको अपर्याप्त आपूर्ति, पूर्वाधारहरूको कमी, उपयुक्त प्राविधिक ज्ञान र शीपमा कमी, कृषकहरूको कमजोर व्यावसायिक क्षमता अनुसन्धान, शिक्षा र प्रसार बीचको त्रिपक्षीय सम्बन्धलाई मजबुत तुल्याई अनुसन्धानबाट विकास भएका प्रविधिहरू पर्याप्त मात्रामा विस्तार हुन नसक्नु जस्ता विविध कारणहरूले कृषि क्षेत्रमा आशातित उपलब्धि हासिल हुन सकेको छैन । साथै युवा जनशक्ति दिनानुदिन विदेशिने क्रम बढी रहेको सन्दर्भमा कृषि क्षेत्रमा श्रमिकको अभाव निजी क्षेत्रको लगानी आकृष्ट गर्नु पनि ठूलो चुनौतीकोरूपमा देखा परेको छ । यस परिपेक्ष्यमा स्थानीय सम्भावना, तुलनात्मक लाभ र विशिष्ट अवसरको उपयोग गर्दै समग्र मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरूको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत कृषि औद्योगिकरण एवं यन्त्रीकरण उन्मुख दीगो आर्थिक अवसरहरू सृजना गरी निश्चित वालीको क्षेत्र विस्तार र उत्पादकत्वलाई बढाई निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यावसायिक, प्रतिस्पर्धी, दीगो र आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्यका साथ नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालयले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना २०७३ श्रावणबाट लागू गरिएको छ । स्वदेशी सोच, स्वदेशी लगानी र आन्तरिक संस्थागत जनशक्तिबाट तयार गरिएको यो परियोजनालाई कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनको सहयोगी परियोजनाको रूपमा लिईएको छ । कृषि उत्पादनको विशिष्टकृत क्षेत्र निर्माण, निर्यातयोग्य कृषि उपजहरूको मूल्य अभिवृद्धि तथा बजारीकरण गरी रोजगारीको अवसर सृजना लगायत कृषि औद्योगिकीकरणको दिशामा मापनयोग्य परिवर्तन सुनिश्चित गरी कृषि पेशालाई मर्यादित र सम्मानजनक व्यवसायकोरूपमा स्थापित गराउने यस परियोजनाको सोच रहेको छ ।

परियोजनाको सोच

- कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रुपान्तरित आधुनिक, व्यावसायिक, दीगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने ।

परियोजनाको लक्ष्य

- समग्र कृषि मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरूको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकरण उन्मुख दीगो आर्थिक अवसरहरू सृजना गरि राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुर्‍याउने ।

उद्देश्यहरू

- शितोष्ण फलफूल स्याउको विशिष्टकृत क्षेत्रहरू समेटि कम्तीमा १००० हेक्टरमा सुपर जोन निर्माण गर्दै जिल्लाभरनै क्षेत्र विस्तार गर्ने ।
- निर्यात योग्य स्याउ उत्पादन तथा मूल्य अभिवृद्धि गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता बृद्धि गर्ने ।
- स्याउ खेती तथा व्यवसायलाई सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रूपमा विकास गर्दै रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने ।
- स्याउ खेतीमा संलग्न कृषि सहकारी समूह निजी उद्यमी र सरोकारवालाहरूको व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धि गरी बजारमुखी उत्पादनमा जोड दिने ।
- बहुसरोकारवाला निकायहरू बीचको कार्यमूलक समन्वय मार्फत प्रभावकारी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।

यस परियोजनाले अवलम्बन गरेका रणनीतिहरू

१. भूमिको बैज्ञानिक उपयोग ।
२. आधुनिक कृषि प्रविधिहरूको अवलम्बन ।
३. कृषिमा यान्त्रिकीकरण ।
४. कृषि उपजहरूको प्रशोधन तथा बजारीकरण पूर्वाधारहरूको विकास ।
५. कृषि अनुसन्धान (शिक्षा प्रसार प्रणालीको सुदृढ समन्वय एवं आधुनिकीकरण ।
६. प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीको अवलम्बन ।
७. गुणस्तर नियन्त्रण तथा खाद्य स्वच्छता अभिवृद्धि ।

८. वातावरण परिवर्तन अनुकूलित कृषि प्रणाली अवलम्बन ।

परियोजना सञ्चालनको अवधारणा

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना जुम्लामा

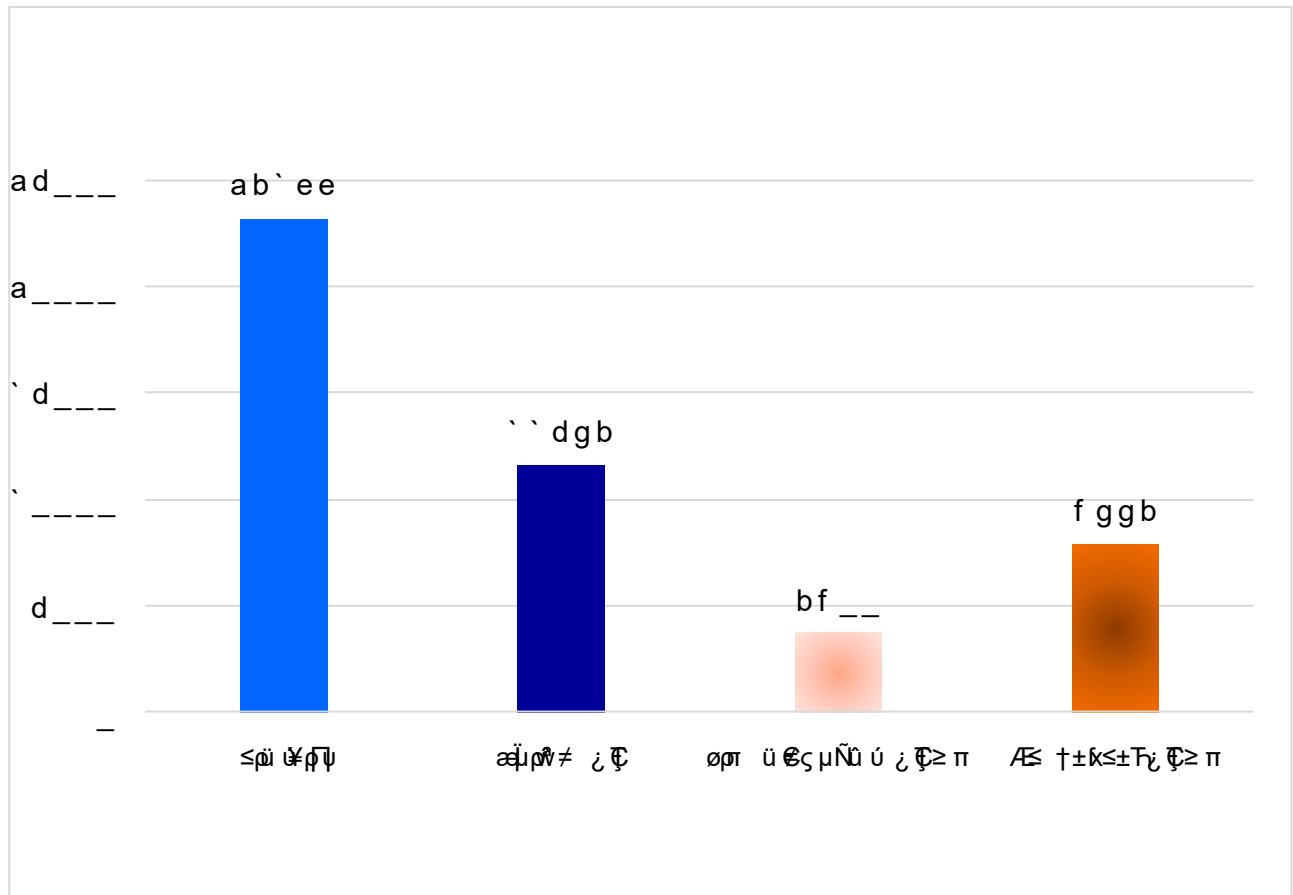
जुम्ला जिल्लामा स्याउ बाली सुपरजोन विकास कार्यक्रमको रूपमा संचालित यो परियोजना अन्तर्गत शुरुमा आ.व. २०७३/७४ देखि साबिक चन्दननाथ नगरपालिका र तातोपानी गा.वि.समा क्षेत्र निर्धारण गरि कार्य गर्दै आएकोमा आ.व. २०७४/७५ देखि पातारासी गाउँपालिका वडा नं. (४,५,६,७ र गुठीचौर गा.पा. वडा नं ३,४,५ मा कार्यक्षेत्र बिस्तार गरि कार्यक्रमहरु गरिएको छ । चालु आ.व. २०७६/७७ मा स्याउ सुपरजोन विकास कार्यक्रममा कृषक समूह, कृषि सहकारी, कृषि उद्यमि र जल उपभोक्ता समूह गरी जम्मा ४२७ वटा सरोकारवाला संस्थाहरु सुचीकृत भई तिनीहरुमा आवद्ध २१३५ घर धुरी समावेश भएका छन् ।

जुम्ला जिल्लामा स्याउ खेतिको अवस्था

क्र.सं.	बिवरण	इकाई	परिमाण
१	जिल्लाको कुल स्याउको क्षेत्रफल	हेक्टर	३७००
२	यस वर्ष फल्ने विरुवाको क्षेत्रफल	हेक्टर	१४८०
३	उत्पादकत्व मे.टन/ह	मे.टन/ह.	८।२५
४	जम्मा उत्पादन	मि.ट.	१२२१०
५	बिक्री योग्य परिमाण ७० प्रतिशत	मि.ट.	८५४७
६	फर्म गेट मूल्य रु ४० (३०-५०)	प्रति के.जी.	४०
७	जम्मा मूल्य	रु.हजारमा	३४९८८०
	परियोजना कार्य क्षेत्र भित्र (चन्दननाथ न.पा., तातोपानी गा.पा., पातारासी गा.पा. (४,५,६,७ र गुठीचौर गा.पा. (३,४,५)		
१	कुल स्याउको क्षेत्रफल	हेक्टर	२३०५

२	यस वर्ष फल्ने बिरुवाको क्षेत्रफल	हेक्टर	८५०
३	उत्पादकत्व मेटन./हे.	म.ट./हे.	१०।२०
४	जम्मा उत्पादन	मे.ट.	८६७०
	उच्च घनत्वको बिरुवाको उत्पादकत्व	मे.टन./हे.	१६

जुम्लामा स्याउ बिस्तारको संभावना

जुम्लाको लागि बृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र (सुपरजोन) विकास कार्यक्रमले लिएको ५ वर्षको परिमाणात्मक लक्ष्य

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	जम्मा
क्षेत्रफल विस्तार	२३००	४००	६००	८००	९००	५०००
चक्लाबन्दीमा स्याउ खेती	१००	२००	२००	२००	२००	१०००
उत्पादकत्व मेटन प्रति हेक्टर	१०.२	१०.५	११	११.५	१२	१३
उच्च घनत्वको क्षेत्रफल हे	५	१०	१५	२०	२०	७०

सूचीकृत नर्सरी	१३५	६०	६०	६०	६०	६०
बिरुवा उत्पादन	१०००००	२५००००	३०००००	४०००००	५०००००	५००००००
स्याउको कारोबार रु लाखमा	३४००	४०००	४५००	५०००	६०००	६०००

उल्लेखित परिमाणात्मक लक्ष्य हासिल गर्न अवलम्बन गरिने पंचनीति

१. हरित अर्थतन्त्र (सडकको छेउछाउमा स्याउ)
२. गुणस्तरीय बेर्ना र फल उत्पादन (नर्सरी नियमन, बगैचा व्यवस्थापन(सिचाई,काँटछाँट,मलखाल,रोगकीरा व्यवस्थापन)
३. पुराना बगैचा व्यवस्थापन र नया बगैचा स्थापना
४. उच्च घनत्वको बगैचा स्थापना (लगानी गर्न सक्ने कृषकका लागि)
५. मूल्य अभिवृद्धि (Organic certification, High quality storage, labeling, packaging, marketing etc.)

परियोजनाबाट उपलब्ध हुने सेवा सुविधाहरु

परियोजना मार्फत सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुका लागि प्रस्तुत तालिका अनुसार उपलब्धीमा आधारित सहजिकरण सेवा उपलब्ध गराउने छ ।

सि.नं.	विवरण	सहजिकरण
१	कृषि उत्पादन सामग्रीहरु (बिरुवा,मल, जैविक विषादी लगायत नर्सरी स्थापना)	५० प्रतिशत
२	प्राविधिक सहयोग	१०० प्रतिशत
३	प्रयोगशाला सेवाहरु	५० प्रतिशत
४	कृषि औजार तथा उपकरणहरु	५० प्रतिशत
५	साना सिचाई पूर्वाधारहरु	५० प्रतिशत
६	उत्पादनोपरान्त तथा कृषि व्यवसाय सेवा पूर्वाधारहरु	५० प्रतिशत

परियोजना कार्यान्वयन इकाई, जुम्लामा कार्यरत कर्मचारी विवरण

क काजमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरु

क्र.स.	कर्मचारीको नाम	पद	मोबाईल नं.
१	श्री नबराज भण्डारी	ब.कृ.अ	९८५६०३०३६४
३	श्री हिकमत राज गिरी	प्रा. स. (सुचना अधिकारी)	९८६८९६८७३४
४	श्री राम प्रसाद जैसी	नायब सुब्बा	९८५८३२२८३३

५	श्री हंस बहादुर खत्री	लेखापाल	९८४८३१३११३
६	पुर्णा कोईराला	ना. प्रा. स.	९८४८३८२११९

ख. करारमा कार्यरत कर्मचारीहरु

क्र.स.	कर्मचारीको नाम	पद	मोबाईल नं.
१	श्री कृष्ण कामी	सा.प.	९८४८३०५५६०
२	श्री गजेन्द्र शाही	सा.प.	९८४८३०५५०५९
३	श्री दिलीप चौलागाई	ह.स.चा	९८४८१२२८६४
४	सरद न्याउपाने	का.स	९८६८००४५३९०
५	राजेन्द्र भण्डारी	का.स	९८६४७९७९०७

स्याउ सुपरजोन सञ्चालक समिति, जुम्लाका पदाधिकारीहरुको विवरण
गठन मिति: २०७६।८।२२

पद	नाम	ठेगाना	मोबाइल नं
संयोजक	श्री नारायणी चौलागाई	ततोपानी लाम्रा	९८४८२३६६३५
उप-संयोजक	श्री भैरव बहादुर धराला	च न पा ८, जातीभीड	९८४८३००२८८
सचिव	श्री हरी बहादुर बुढा	गुठीचौर गापा ४, गज्याङ्गकोट	९८६८३०८३९८
सह-सचिव	श्री मीन बहादुर शाही	तातोपानी १, बाईराका	९८४८३३३३४४
सदस्य	श्री महानन्द चौलागाई	च न पा १०, भण्डारीवडा	९८४८३००८३०
सदस्य	श्री देवी बहादुर बुढथापा	च न पा २, फुलिकोट	९७४६७२९१०४
सदस्य	श्री लाल बहादुर थापा	ततोपानी ८, मछलदेउ	९८४८३००४३५
सदस्य	श्री चन्द्रमाया न्याउपाने	गुठीचौर ५, चौर बिगारे	९८६८३५९९५५
सदस्य	श्री राधिका बोहरा	पतारासी ५,	९८४२३४६५९५

गुनासो सुन्ने अधिकारी : नवराज भण्डारी, बरिष्ठ कृषि अधिकृत (९८५८३६६८३३/९८५६०३०३६४)

सूचना अधिकारी : हिक्मत राज गिरी (९८५८३६६९३३)

थप जानकारीका लागि सम्पर्क

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

परियोजना कार्यान्वयन इकाई, जुम्ला

email: pmamp.piu.jumla@gmail.com

फोन नं: ०८७-५२०६६६

